

Produktion. Hvis denne Produktion ikke aftages, vil de være forhindrede i at genoptage deres Drift til Foraaret, og da vil alle de Mennesker, som plejer at have Beskæftigelse der, staa uden Arbejde. Det samme gælder Cementstøberier, Cementfabrikker, Tapetfabrikker, Maskinsnedkerier og andre Virksomheder, som ikke direkte, men indirekte beskæftiges gennem Byggeindustrien, Virksomheder, som altsaa ikke er beskæftigede paa Byggepladserne, men er beskæftigede med at tilberede Bygningsmaterialer af forskellig Art. Det vil være nødvendigt at fremme Byggeriet, hvis man skal undgaa den Katastrofe for Samfundet, at Titusinder, ja mange, mange flere mod deres Villie skal lægge Armene over Kors.

Der vil sikkert i en meget nær Fremtid opstaa uhyre Vanskeligheder for de Byggeforetagender, der nu er ved at blive færdige. De Bygninger, der er under Opførelse, skal jo finansieres, og der vil i den Henseende komme saa store Vanskeligheder, at det vil være umuligt at overvinde dem. For alle de Bygningers Vedkommende, som er projekterede og paabegyndte for et Par Aar siden, og som bliver færdige nu, har der været en meget betydelig Stigning i Budgettet, en Stigning, som gør det umuligt at faa Bygningerne finansieret paa normal Vis. Det vil for at komme over disse økonomiske Vanskeligheder være nødvendigt, at der ydes Hjælp fra det offentlige Side. Jeg ved, at Ministeriet paaberaaber sig, at de Love, der nylig er vedtagne, ikke hjemler det Ret til at udbetale Penge til det Byggeri, der er i Gang, men kun til at støtte det Byggeri, som kommer, og denne Fortolkning af Lovene er sikkert ogsaa rigtig. Stigningen i Budgettet skyldes ikke, hvad mange vil sige, Arbejdslønnen alene. Man er saa tilbøjelig til at mene, at naar alt er blevet saa dyrt i disse Tider, skyldes det Arbejdernes større Krav, Arbejdernes Merfortjeneste. Men Stigningen ligger paa mange Omraader. Selv om jeg ikke vil bestride, at Arbejdslønnens Stigning betyder meget væsentligt paa Byggeriets Omraade, er det alligevel ikke der alene, man skal søge Grunden, den maa ogsaa søges i en betydelig Meravance for Entreprenørerne og Materialleverandørerne, der hver for sig har forøget deres Indtægter meget betydeligt. De Priser, der i Øjeblikket betales, baade for Bygningsmaterialer og som Avance til Entreprenørerne, staaar ikke tilbage for Arbejdslønnen, tværtimod, men Tiderne har jo krævet, at disse Mennesker naturligvis ogsaa maatte have en Fortjeneste, der stod

i Forhold til den almindelige Dyrtid. Men hertil kommer andre Udgifter, som de byggende egentlig ingenting faar for, og som tynger meget stærkt paa deres Byggeforetagender. Det er de uhyre Rentetab, der yderligere er forøgede ved den høje Nationalbankdiskonto. Jeg vil meget advare imod den yderligere Forhøjelse af Diskontoen, der har været Tale om, i hvert Fald maatte man paa en eller anden Maade kunne fritage Byggeriet for en saadan Udgift, ellers vil man yderligere forøge Udgiften for Byggeriet, der allerede i Forvejen er alt for store, saa stærkt, at det hele af den Grund maa standse. Denne Udgifter større nu end tidligere, fordi en Bygning ikke tilnærmelsesvis bygges saa hurtigt som tidligere. Yderligere er der det at bemærke, at Entreprenørerne i Modsætning til tidligere, da de først fik deres Penge ved første, anden eller tredie Assurance, altsaa i to eller tre Rater, nu kræver deres Penge udbetalt for hvert Bjælkelag og mange Gange før, hver fjortende Dag eller hver Maanedsdag. Som Følge heraf maa Byggherren nu sætte betydelig større Summer i sit Byggeforetagende og sætte dem betydeligt tidligere ind, end han behøvede før i Tiden. Men dertil kommer yderligere en Udgift, som tynger allerstærkest i Øjeblikket, og det er de lave Prioritetskurser, de lave Kurser paa Kreditforenings- og Hypotekforeningsobligationer, som man nu ingenting faar for. Man mener, det er Udgifter, der paalægges en Ejendom, uden at der egentlig ydes noget for dem, og ved første Øjekast er det sikkert ogsaa rigtigt. Ved alle de Bygninger, der bygges i Øjeblikket, er der regnet med et Kurstab paa ca. 10 pCt. paa deres Hypotek- og Kreditforeningsobligationer; men nu svinger Udgiften mellem 25 og 30 pCt. En saadan Udgift har ingen regnet med tidligere, men det kommer man til for Fremtiden, forsaavidt man vil sælge sine Obligationer, og det bliver de fleste nødt til for at skaffe kontante Penge. Men der er yderligere en Vanskelighed, som gør det besværligt for Stat og Kommune, som skal hjælpe, nemlig at man i Kredit- og Hypotekforeninger ikke har den fulde Forstaaelse af, at man ogsaa der har en Pligt til at hjælpe de byggende ved ikke at stramme Laanene alt for stærkt, men se lidt mere moderne paa Tingene, saa at man gaar betydeligt højere op med Laan end i gamle Dage. Jeg vil ikke der rette saa stærk en Bebrejdelse mod Østifternes Kreditforening eller overhovedet Førsteprioritetskreditgivere, men jeg vil rette en skarp Bebrej-